

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 21 листопада 2023 року

№ 27-1

Київ

Про розгляд Висновку про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2023 рік у січні – вересні

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25 і 26 Закону України „Про Рахункову палату” розглянуто Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2023 рік у січні – вересні.

За підсумками обговорення Рахункова палата

ВСТАНОВИЛА:

1. У січні – вересні 2023 року дотримано вимоги міжнародних партнерів щодо здійснення видатків на національну безпеку й оборону за рахунок внутрішніх джерел без спрямування на те зовнішніх запозичень і грантів.

Ресурси державного бюджету становили 3 трлн 254,8 млрд грн, зокрема загального фонду – 2 трлн 504,9 млн гривень.

Із внутрішніх джерел до загального фонду державного бюджету отримано 1 трлн 310,7 млрд грн, що більше за видатки на національну безпеку й оборону (1 трлн 255,5 млрд гривень).

Від міжнародних партнерів до загального фонду державного бюджету надійшло кредитів (позик) і грантів у сумі 1 трлн 194,3 млрд грн, або 47,7 відс. надходжень цього фонду. Це дало змогу забезпечити здійснення решти першочергових витрат, насамперед на оплату праці працівникам (крім військових) бюджетних установ, соціальний захист і охорону здоров'я.

2. У січні – вересні перевиконано плановий показник доходів державного бюджету на 2023 рік за рахунок отримання 362,9 млрд грн грантів на бюджетну підтримку від Міжнародного банку реконструкції та розвитку, що в доходах загального фонду державного бюджету на 2023 рік не планувались.

Доходи загального фонду державного бюджету становили 1 трлн 274,9 млрд грн, що більше на 43,6 відс. плану на звітний період і на 3,3 відс. – плану на рік. Без урахування грантів на бюджетну підтримку план доходів загального фонду на січень – вересень 2023 року перевиконано на 24,4 млрд грн, або 2,8 відсотка.

3. Більшу частину доходів державного бюджету становили власні надходження бюджетних установ, гранти від міжнародних партнерів і кошти, сплачені Національним банком України (далі – НБУ), тоді як податкові надходження й інші доходи, адміністрування яких здійснюється Державною податковою службою України (далі – ДПС) і Державною митною службою України (далі – Держмитслужба), – менше половини загального обсягу доходів.

Частка доходів, адміністрування яких здійснюється ДПС, порівняно з відповідним періодом попереднього року, зменшилась на 15,4 відс. пункту, доходів, адміністрування яких здійснюється Держмитслужбою, – не змінилась.

Водночас частка власних надходжень бюджетних установ зросла в 2,9 раза до 30,6 відсотка.

Власні надходження бюджетних установ у сумі 617,9 млрд грн становили 83,3 відс. доходів спеціального фонду загалом. При цьому 94,5 відс. власних надходжень бюджетних установ – це надходження з інших джерел, а саме благодійні внески, гранти і дарунки, а також надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів. Найбільше цих коштів отримали:

Міністерство оборони України (далі – Міноборони) – 540,6 млрд грн, або 92,6 відс. загального обсягу надходжень бюджетних установ з інших джерел;

Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС) – 21,0 млрд грн, або 3,6 відсотка.

Зокрема, 85,7 відс. надходжень Міноборони з інших джерел становили надходження від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів у сумі 463,3 млрд грн, 14,3 відс. – благодійні внески, гранти і дарунки в сумі 77,3 млрд гривень.

МВС отримало благодійних внесків, грантів і дарунків на суму 17,4 млрд грн, що становило 82,9 відс. надходжень цього міністерства з інших джерел, з них Державною службою України з надзвичайних ситуацій – 5,7 млрд грн, Адміністрацією Державної прикордонної служби України – 5,4 млрд грн, Національною гвардією України – 3,6 млрд грн, Національною поліцією України – 2,2 млрд гривень. Надходження до МВС від підприємств, організацій, фізичних осіб та інших бюджетних установ для виконання цільових заходів становили 3,6 млрд гривень.

4. Від міжнародних партнерів до загального фонду державного бюджету отримано:

831,4 млрд грн кредитів (позик), або 84,6 відс. плану на січень – вересень і 53,6 відс. плану на рік;

362,9 млрд грн грантів (дарунків), що не збільшують боргового навантаження і не потребують повернення й обслуговування.

З урахуванням грантів надходження до загального фонду від міжнародних партнерів на 21,6 відс. більші плану на звітний період.

5. Внутрішні запозичення становили 388,2 млрд грн, або 100,0 відс. плану на звітний період і 89,2 відс. плану на рік, за рахунок придбання облігацій внутрішніх державних позик передусім банками. При цьому, на відміну від відповідного періоду попереднього року, НБУ не придбавав облігації внутрішньої державної позики „Військові облігації”.

6. Видатків загального фонду державного бюджету проведено у сумі 2 трлн 118,6 млрд грн, що на 157,6 млрд грн, або 6,9 відс., менше плану на звітний період. Це насамперед спричинено незавершенням закупівель на придбання товарів, робіт і послуг для потреб обороноздатності та безпеки держави, проведенням видатків у межах фактичних зобов'язань для надання медичних та соціальних послуг.

7. За рахунок коштів фонду ліквідації наслідків збройної агресії проведено видатків у сумі 25,8 млрд грн, або 58,1 відс. плану на звітний період і 41,9 відс. плану на рік.

8. Не забезпечено використання коштів, що надійшли до спеціального фонду державного бюджету як добровільні внески від фізичних і юридичних осіб на рахунки для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки й оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги, відкриті в НБУ. Це насамперед спричинено тривалим прийняттям нормативно-правових актів, необхідних для використання цих коштів. У звітному періоді такі надходження становили 1,6 млрд грн, з яких використано 0,3 млрд гривень.

9. У січні – вересні, порівняно з відповідним періодом 2022 року, видатки державного бюджету на надання трансфертів місцевим бюджетам збільшилися на 37 відс., що, зокрема, спричинено необхідністю здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих територіях і заходів з ліквідації наслідків російської військової агресії.

Водночас ці видатки на 14,6 млрд грн, або 9,4 відс., менші плану на січень – вересень 2023 року, оскільки не розпочато надання субвенцій за 3-ма бюджетними програмами на суму 5,2 млрд грн і за 8-ма – надано трансфертів менше плану на 9,4 млрд грн, або 11,3 відсотка.

10. У січні – вересні державний бюджет виконано з дефіцитом у сумі 802,6 млрд грн, або 45,4 відс. плану на рік, при цьому загальний фонд – з дефіцитом 836,2 млрд грн, або 54,2 відс. плану на рік, спеціальний – з профіцитом 33,6 млрд грн, при запланованому на рік дефіциті в сумі 225,0 млрд гривень.

11. Загальний обсяг державного і гарантованого державою боргу за рахунок насамперед перевищення надходжень від запозичень над витратами на погашення зобов'язань збільшився на 20,0 відс. – до 4 трлн 886,1 млрд гривень.

Збільшилися, порівняно з відповідним періодом попереднього року, витрати на погашення й обслуговування державного і гарантованого державою боргу на 25,7 відс. – до 534,4 млрд грн, що на 31,3 млрд грн, або 5,5 відс., менше плану на звітний період.

З урахуванням викладеного Рахункова палата

ВИРІШИЛА:

1. Висновок про результати аналізу виконання закону про Державний бюджет України на 2023 рік у січні – вересні (далі – Висновок) затвердити.

2. Висновок і рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів з дня затвердження Висновку.

3. Висновок надіслати Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) і рекомендувати:

забезпечити прискорення ухвалення рішення про розподіл коштів для фінансового забезпечення заходів із відсічі збройної агресії проти України і ліквідації її наслідків, національної безпеки й оборони, відновлення, підтримки та розвитку України, надання гуманітарної допомоги, що зараховані до спеціального фонду державного бюджету за кодом бюджетної класифікації 24070000 „Кошти, отримані як добровільні внески (благодійні пожертви) від фізичних та юридичних осіб приватного права та/або публічного права, для фінансового забезпечення заходів з відсічі збройної агресії проти України та ліквідації її наслідків, національної безпеки та оборони, відновлення, підтримки і розвитку України, надання гуманітарної допомоги”;

доручити Міністерству фінансів України разом з головними розпорядниками бюджетних коштів надати пропозиції щодо внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень за бюджетними програмами, які щороку плануються і не виконуються або виконання яких в умовах воєнного стану є неактуальним, для спрямування цих видатків на першочергові потреби держави;

доручити головним розпорядникам бюджетних коштів, яким виділено рішеннями КМУ кошти з фонду ліквідації наслідків збройної агресії, пришвидшити їх використання;

пришвидшити реалізацію статті 32 Закону України „Про Державний бюджет України на 2023 рік” щодо розподілу залишків коштів за освітньою субвенцією, які утворилися на кінець 2022 року на рахунках місцевих бюджетів і перераховані у цьому році до спеціального фонду державного бюджету для Міністерства освіти і науки України;

пришвидшити внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження, затверджених постановою КМУ від 15 лютого 2012 року № 91, та розподіл цієї субвенції.

4. Висновок надіслати Комітету Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерству фінансів України в порядку інформування.

5. Оприлюднити Висновок і рішення Рахункової палати на офіційному вебсайті Рахункової палати.

6. Надіслати Висновок Апарату Верховної Ради України засобами електронного зв'язку для розповсюдження серед народних депутатів України.

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на т. в. п. Голови Рахункової палати Андрія Майснера.

Т. в. п. Голови

Андрій МАЙСНЕР